

УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА

**Кафедра богослов'я та суспільствознавчих дисциплін
імені Академіка УАН Івана Луцького**

**Робоча програма навчальної дисципліни
Павлівський корпус та Соборні послання**

ОБОВ'ЯЗКОВА ДИСЦИПЛІНА
Освітньо-професійні програми першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 041 «Богослов'я»

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри богослов'я та суспільствознавчих дисциплін імені Академіка УАН Івана Луцького гуманітарного факультету університету 30 серпня 2018 року (протокол № 1).

Завідувач кафедри
кандидат філософських наук, ліценціат
теології

_____ О.І. Савчук
30.серпня 2018 р.

ВСТУП

Метою навчальної дисципліни «Павлівський корпус та Соборні послання» є ознайомити студентів з історією написання, структурою та змістом апостольських послань, розкрити соціально-історичний та філософсько-світоглядний контекст формування ранньохристиянських текстів, розкрити значення Святого Письма християн як історичного джерела, визначити принципи та схеми інтерпретації біблійних текстів.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен:

знати:

- специфіку та історію творення біблійних текстів;
- структуру та зміст Павлівського корпусу;
- теологічний зміст послань;
- принципи інтерпретації, історичні напрями дослідження та тлумачення ранньохристиянських текстів.

вміти:

- аналізувати біблійні тексти;
- виявляти герменевтичний контекст біблійних сюжетів;
- здійснювати компаративний аналіз філософсько-моральних доктрин Старого та Нового Завітів

Міжпредметні зв'язки:

Місце в структурно-логічній схемі спеціальності. Нормативна навчальна дисципліна «Павлівський корпус та Соборні Послання» є складовою циклу професійної підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності Богослов'я (Теологія Греко-Католицької конфесії), є базовою для вивчення курсу «Релігієзнавство», пов'язується з такими дисциплінами як «Історія християнства», «Історія християнської культури», «Християнська етика», «Екзегетика» тощо.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 04 «Богослов'я»	Нормативна	
Кількість модулів – 2		<i>Рік підготовки</i>	
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 041 «Богослов'я»	3-й	3-й
		<i>Семестр</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 3	Освітній ступінь: бакалавр	6-й	6-й
		<i>Лекції</i>	
		18 год.	8 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		18 год.	2 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		54 год.	80 год.
		Вид контролю: екзамен	

Примітка: Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 36 до 54.

для заочної форми навчання – 1/8.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирибальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно.

Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E
35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, мозкові атаки, кейс-метод, презентації, метод проектної роботи.

Діагностика (моніторинг і перевірка) результатів навчання здійснюється шляхом виконання студентами:

- 1) тестових завдань;
- 2) написанням есе;
- 3) презентацій і виступів на наукових заходах;
- 4) підсумкового екзамену у тестовій формі.

• Словесні

Розповідь-пояснення використовується під час навчання студентів на протязі лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повість, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, дохідливості та доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та студентом, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати студента на активізацію отриманих знань. Саме з допомогою їх викладач активізує діяльність студентів, ставлячи їм запитання для розмірковування, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція служить для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, уведення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- **Наочні методи**

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та показі власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- **Навчальна робота під керівництвом викладача** – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

Контроль

Перевірка глибини засвоєння знань, рівня сформованості навичок та умінь студентів відбувається у формі поточного, проміжного та підсумкового видів контролю.

Поточний контроль здійснюється через оцінювання усних відповідей щодо проблем для обговорення, передбачених планом семінарських занять, виконання процесуальних документів на практичних заняттях, а також шляхом:

- проведення експрес-опитувань,
- тестування,
- підготовки доповідей і рефератів,
- написання самостійних і контрольних робіт.

При оцінюванні враховується глибина теоретичних знань та практичних навичок студентів і вміння застосовувати їх на практиці.

Проміжний контроль передбачає перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного і практичного матеріалу модулів і здійснюється в межах семестру наприкінці планового вивчення спецкурсу.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену після закінчення вивчення навчальної дисципліни.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Елліністичні послання апостола Павла.

Тема 1. Послання до Римлян

Універсальний характер Христової благовісті. Теологічна інтерпретація виправдання через віру. «Нова людина» у Христі: особливості апостольської інтерпретації. Співвідношення Закону і благодаті. Теологічна інтерпретація поняття Містичного Тіла Христа.

Тема 2. Два послання до Коринфян.

Порівняння Божої і людської мудрості. Труднощі апостольської місії. Критика розпусти. Роль жінки в Церкві. Пояснення духовних дарів (харизм). Значення Воскресіння Ісуса Христа для християн.

Роздуми про зменшення кари винуватцеві. Рефлексія щодо вічної винагороди. Харитативні аспекти у посланні. Богословське значення Гімну любові.

Тема 3. Послання до Галатів

Апологетична частина твору: сотеріологічний та есхатологічний ексклюзивізм Павла (1-2 Глави). Догматична частина твору – вчення про виправдання тільки через віру та шкідливість надміру скрупульозного додержання старозавітніх приписів (3-4 Глави). Морально-етична частина твору: про необхідність позбуватись моральних вад (5-6 Глави).

Тема 4. Послання до Ефесян

Догматична частина твору: здійснення в Ісусі споконвічного Божого задуму щодо порятунку людства та набуття людиною ознак Божого синівства (1-3 Глави). Морально-етична частина твору: про норми співжиття у християнських родинах (4-6 Глави).

Тема 5. Послання до Филип'ян

Необхідність дбати про спасіння: історія Тимотея й Епафродита. Пересторога від спокус із боку юдеїв. Прикінцеві вказівки конкретним членам християнської громади.

Тема 6. Послання до Колосян

Догматична частина твору: про гідність Христа та Його рівність із Богом-Отцем і місію у заснуванні Церкви. Обґрунтування божественної природи Христа та непотрібності надмірного дотримання приписів (1-2 Глави).

Морально-етична частина твору: про норми поведінки християн у родинному і суспільному житті (3-4 Глави).

Тема 7. Два послання до Солунян

Есхатологізм як лейтмотив творів. Про загальне воскресіння померлих та характерні ознаки настання Судного дня. Знаки, що попередять другий прихід Христа. Опис антихриста.

Тема 8. Компаративний аналіз елліністичних послань.

Богословське порівняння догматичної та морально-етичної складових послань. Характерні особливості євангелізації елліністичної культури.

Змістовий модуль 2. Індивідуальні й Соборні апостольські послання

Тема 9. Послання до Тимотея, Тита і Филимона

Пастирсько-повчальний характер послань. Особливості здійснення єпископського служіння й урядування в умовах первісної Церкви. Апологетичні настанови Тимотею. Соціально-етичний зміст послань до Тита і Филимона.

Тема 10. Послання до євреїв

Проблема авторства послання. Апологія християнства крізь призму інтерпретації старозавітніх положень. Посередницька місія Христа.

Тема 11. Послання апостола Якова

Християнська рівність. Рефлексії щодо справжньої мудрості. Богословське обґрунтування Таїнства Єлеопомазання.

Тема 12. Перше послання апостола Петра

Обов'язки християн щодо іновірців та щодо влади. Характеристика призначення жінок та чоловіків. Характерні риси християнських наставників

Тема 13. Друге послання апостола Петра

Небезпека лжевчителів. Підготовка до другого приходу Христа.

Тема 14. Історія виникнення Павлівського корпусу.

Особливості старозавітньої та новозавітньої біблійної «книжності». Літературні жанри в Біблії. Літературно-художні форми. Образотворчі засоби та прийоми в біблійних текстах. Інтерпретація біблійних сюжетів у світовій літературі. Середньовічні обробки біблійних тем. Нове сприйняття Біблії в добу Відродження та Реформації.

Тема 15. Порівняльний аналіз елліністичних та соборних послань

Праця та господарювання в Біблії. Селище. Сільський дім. Праця в полі. Домашні тварини. Професії та їх соціальний статус в Біблії. Медицина. Культурно-обрядова та звичаєва традиція в Біблії. Життя багатих людей. Культура гігієни в

Біблії. Традиція кулінарної культури в Біблії. Символіка їжі. Символіка одягу в Біблії. Фінансова система.

Право в Біблії. Витоки біблійного права. Історичний розвиток форм судочинства у Біблії. Структура права в Біблії. Принципи здійснення правосуддя. Закон відплати. Моральні критерії юридичної практики.

Біблійна мірологія. Антиномія «мир-безлад». Мир як творіння Абсолюту. Мірологічна аксіологія в Біблії. Мир у спільноті. Мир як результат морального діяння. Мир як спосіб реалізації богоподібної особистості

Просторова символіка в Біблії. Небо і земля. Рай і пекло. Едем та Шеол. Пустеля. Гора. Шлях. Хронографічна концепція в Біблії. Лінійність біблійного часу. Час та вічність. Час як історія. Структурування та періодизація часу в Біблії. Біблійна есхатологія. Біблійна символіка чисел. Тваринно-рослинна символіка в Біблії.

Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	ла б	і н д	Ср		л	п	ла б	Ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Елліністичні послання апостола Павла												
Тема 1. Послання до Римлян	5	1	1			3	6	2				4
Тема 2. Послання до Коринф'ян	5	1	1			3	6					
Тема 3. Послання до Галатів	5	1	1			3	6	2				4
Тема 4. Послання до Ефес'ян	10	2	2			6	6					6
Тема 5. Послання до Филип'ян	5	1	1			3	6					6
Тема 6. Послання до Колос'ян	5	1	1			3	6					6
Тема 7. Послання до Солун'ян	5	1	1			3	6					6
Тема 8. Компаративний аналіз елліністичних	5	1	1			3	6					6

послань											
Разом за змістовим модулем1	45	9	9			27	48	4			44
Змістовий модуль 2. Індивідуальні й соборні апостольські послання											
Тема 1. Послання до Тимотея, Тита і Филимона	5	1	1			3	6	2			4
Тема 2. Послання до Євреїв	10	2	2			6	6	2			4
Тема 3. Послання апостола Якова	10	2	2			6	6		2		4
Тема 4. Перше послання апостола Петра	5	1	1			3	6				6
Тема 5. Друге послання апостола Петра	5	1	1			3	6				6
Тема 6 Історія виникнення Павлівського крпусу	5	1	1			3	6				6
Тема 7. Порівняльний аналіз елліністичних та соборних послань	5	1	1			3	6				6
Разом за змістовим модулем 2	45	9	9			27	42	4	2		36
Усього годин	90	18	18			54	90	8	2		80

Рекомендована література:

Базова:

1. Абетка християнської науки і обряду. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2012.
2. Академічне релігієзнавство: Підручник / За ред.. А.М. Колодного. – К., 2014.
3. Архієпископ Мирослав Марусин. Божественна Літургія. – Рим, 2012.
4. Архієпископ Волоколамський Іларіон (Алфеев). Таїнство віри: Вступ до православного богослів'я / Архієпископ Іларіон. – Київ: АДФ-Україна, 2009.

5. Бальтазар Г. У. Верую. Кто такой христианин? – М.: Библейскобогословский институт св. апостола Андрея, 2017.
6. Бартницкий Р. Синоптические Евангелия: История возникновения. – М.: Духовная библиотека, 2016.
7. Бенедикт XVI. Постсинодальное Апостольское обращение «*Verbum Domini*» (21 января 2011 г.) о Слове Божиим в жизни и миссии Церкви // <http://www.radiovati-cana.org/rus/articolo.asp?c=455988.29>
8. Блаженный Иоанн Дунс Скот. Трактат о Первоначале. – М.: Изд-во Францисканцев, 2011.
9. Бодак В.А. Релігійна обрядовість в її соціальних вимірах. – К.: Гнозис, 2010.
10. Бойчук Б.В., Кияк С.Р., Коваль І.М., Миронюк І.Ф., Юсипчук Ю.В. Галицькі іконостаси і церковна археологія. – Івано-Франківськ: МістоНВ, 2012.
11. Бюркле Х. Человек в поисках Бога. Проблемы нехристианских религий. – М., 2001.
12. Вайдліх В. Про концепції, що примиряють природничі науки і теологію // Філософська і соціологічна думка. – 1994. – № 11-12. – С. 165-185.
13. Василів Р. Концепція Церкви у Київського митрополита Петра Могили. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2004.
14. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології / Бернхард Вальденфельс. – К.: Альтерпрес, 2012.
15. Василенко Л.И. Введение в философию религии: Курс лекций / Л.И. Василенко. – М.: Изд-во ПСТГУ, 2009.
16. Вера и знание. Соотношение понятий в немецкой классической философии. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2008.
17. Вишолек С. Рациональность веры / Станислав Вишолек / Пер. с польск. – (Серия «Современное богословие»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2005.
18. Віра і духовність – двоє крил людського духу. – К.: Світ знань, 2001.
19. Владика Андрій Сапеляк. Українська церква на II Ватиканському Соборі. – Л.: Стрім, 1995.
20. Владика Софрон Мудрий ЧСВВ. Короткий коментар до десяти заповідей Божих. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2001.
21. Водопівець І. Еклезіологія. – Рим – Львів: Свічадо, 1994.
22. Волконский А. Католичество и священное предание Востока. – Париж, 1933.
23. Врош В. Слово Боже. Відповіді Біблії на закиди сектантів проти Католицької Церкви. – Львів: Місіонер, 1997.
24. Гренц С., Олсон Р. Богословие и богословы XX века / Стенли Гренц, Роджер Олсон / Пер. с англ. – Чеокассы: Коллоквиум, 2011.

- 25.Грудем У. Христианская вера. Двадцать доктрин, которые должен знать каждый христианин. – Чернигов: In Lumine, 2009.
- 26.Гуардини Р. О Церкви. – М.: Христианская Россия, 1995.
- 27.Гудінг Д., Леннокс Д. Людина та її світогляд: у пошуках істини і реальності. – Львів: МБФ, 2008.
- 28.Декларація про відносини церкви до нехристиянських релігій „В наші часи“ – „Nostra aetate” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 305-310.
- 29.Декларація про релігійну свободу „Гідності людської“ – „Dignitatis humanae” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 375-392.
- 30.Декрет про екуменізм „Возстановлення одності“ – „Unitatis redintegratio” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – § 6.– С. 195-196.
- 31.Декрет про Східні католицькі церкви „Східних Церков” – „Orientalium Ecclesiarum” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 171-186.
- 32.Де Лобье П. Три града. Социальное учение христианства. – С.Пб., 2001.
- 33.Дисциплінарне релігієзнавство. Колект. монографія. За ред. А.Колодного. – К., 2010.
- 34.Догматична Конституція про Боже об’явлення „Боже Слово” – „Dei Verbum” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 311- 331.
- 35.Догматичне богослов’я Католицької церкви. – Л.; Стрім, 1994.
- 36.Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996.
- 37.Дольницький І. Типик Української Католицької Церкви. – Рим: Вид-во отців василіян, 1992.
- 38.Душпастирська конституція про церкву в сучасному світі „Радість і надія” – „Gaudium et spes” // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо. – 1996. - С. 499-619.
- 39.Енцикліка „Evangelium vitae” Святішого Отця Йоана Павла II. (25.03.95). –Рим: Libreria editrice Vaticana, 1995.
- 40.Енцикліка Святішого Отця Івана Павла II. „Fides et Ratio” до єпископів Католицької Церкви про співвідношення віри й розуму. – Київ – Львів: Кайрос – Свічадо, 2000.
- 41.Заповіді Божі і церковні. Радіопровіді з Ватикану. – Л.: Місіонер, 2008.

42. Іван Павло II. Пам'ять та ідентичність. Бесіди на зламі століть. – Львів: Літопис, 2005.
43. Іван Павло II. Переступити поріг надії. Відповіді на питання Вітторіо Мессорі / пер. з польс. Н. Попач. – Київ: Кайрос, Львів: Свічадо, 1995.
44. Кардинал Йозеф Гьофнер. Християнське суспільне вчення. – Львів: Свічадо, 2002.
45. Кардинал Йосиф Ратцінгер. Богослов'я літургії // Календар „Місіонаря“ на 2006 рік. – Львів: Місіонар, 2006. – С. 107-118.
46. Кардинал Йосиф Ратцінгер. Примат, єпископат і апостольське наступництво // Календар „Місіонаря“ на 2006 рік. – Львів: Місіонар, 2006. – С. 85-102.
47. Кардинал П. Пупард. Від релігійного досвіду до віри в Бога Ісуса Христа // Віра і духовність – два крила людського духу / Збірн. Матеріалів наук. колоквиуму / Ред. кол.: А.М.Колодний (голов. ред..) та ін. – К.: Світ знань, 2001. – С. 106-120.
48. Кардинал Крістоф Шенборн. Мета чи випадок? Створення світу й еволюція з точки зору розсудливої віри. – Львів: Місіонер, 2008.
49. Карташев А.В. Вселенские соборы. – Клин: Фонд «Христианская жизнь», 2002.
50. Катехизм для парохів / За ред. отця–доктора М.-І. Любачівського. – НьюЙорк – Мюнхен: Логос, 1961.
51. Катехизм Католицької Церкви. – Синод Української Греко-Католицької Церкви, 2002.
52. Катехизм Католицької Церкви: Компендіум. – Львів: Свічадо, 2008.
53. Катрій Ю. Божественна Літургія – джерело святості. – Торонто – НьюЙорк: Вид-во отців василіян, 1997.
54. Катрій Ю. Наша християнська традиція. – Нью-Йорк – Рим: Вид-во отців василіян, 1988.
55. Катрій Ю. Пізнай свій обряд! Літургійний рік Української Католицької Церкви. – 1992.
56. Кияк С. Апологетика. Оборона християнської віри з основами фундаментальної теології. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ. – 1997.
57. Кияк С. Фундаментальна теологія: Навчально-методичні рекомендації для студентів спеціальності «Релігієзнавство». – Івано-Франківськ: ПП Маргітич О. І. – 2011.
58. Кияк С. Християнська етика: Навчальний посібник. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1997.
59. Кияк С. II Ватиканський собор і релігійно-суспільні проблеми сучасності: Навчальний посібник. – Жовква: Місіонер, 2011.

60.Кияк С. Р. Ідентичність українського католицизму: генезис, проблеми, перспективи: Монографія. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006.

Додаткова література:

- 61.Климишин І. Вчені знаходять Бога. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2002.
- 62.Климишин І.А., Климишин О.І. Збагнути світ і себе в ньому (тим, хто задумується над місцем релігії у своєму світогляді). – Івано-Франківськ: Гостинець, 2004.
- 63.Климишин І.А., Климишин О.І. Синиці й журавлі: у пошуках першооснов буття. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2006.
- 64.Кодекс Канонів Східних Церков. – Рим: Вид-во отців василіян, 1993.
- 65.Козирчук Л. Г., Гуценко С. Л. Це було так! Біблія і сучасна наука про походження Всесвіту – Донецьк: Донецький науково-технічний центр. 2005.
- 66.Колодний А. Іван Павло II про природу раціонального пізнання // Віра і духовність – два крила людського духу / Збірн. Матеріалів наук. колоквиуму / Ред. кол.: А.М.Колодний (голов. ред..) та ін. – К.: Світ знань, 2001. – С. 129-133.
- 67.Колодний А. Релігієзнавство/ А.Колодний // Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002. – С. 544.
- 68.Колодний А. Релігієзнавство і теологія [Текст] / А.Колодний //Релігієзнавчий словник. – К.: Четверта хвиля, 1996. – С. 272.
- 69.Колодний А. М. Основи релігієзнавства. Курс лекцій. – Дрогобич – Київ, 2006.
- 70.Колодний А.М. Україна в її релігійних виявах. – Львів: Сполом, 2005.
- 71.Колодний А.М., Филипович Л.О. Релігійна духовність українців: вияви, постаті, стан. – Львів: Логос, 1996.
- 72.Конституція про святу Літургію „Священний Собор” – „Sacrosanctum Concilium“ // Документи Другого Ватиканського Собору. Конституції, декрети, декларації. – Львів: Свічадо, 1996. – С. 9-57.
- 73.Конфесіологія релігії. Колективна монографія. За наук. ред. Професорів А.Колодного і Л.Филипович // Українське релігієзнавство. – Київ, 2009.
- 74.Корчагін К. Божественне Одкровення. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1996.
- 75.Корчагін К. Таїнство Церкви. – Кн.1 і 2. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 1997.
- 76.Костюк П. Нарис історії Вселенської Церкви. – Івано-Франківськ: Гостинець, 2002.
- 77.Костюк П. Соціальна доктрина церкви. Короткий нарис: джерела –енцикліки – основні поняття. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТКДІ, 1996.

78. Коханевич М. Наука открывает Бога. Синтез науки и божественного учения. – М., 2000.
79. Лаба о. В. Патрология. Життя, письма і вчення Отців Церкви. – Рим, 1974.
80. Ліберо Д. Церковне право / Пер. з нім. Н. Щигловської. – Львів: Свічадо, 2001.
81. Лужницький Л. Догматика. Учебник християнсько-католицької віри для середніх шкіл. – Львів: Марійське Товариство Молоді, 1924.
82. Любачівський М. Віра – її сутність, потреба й прикмети // Символ віри. Радіо проповіді з Ватикану / 2-е вид. – Львів: Місіонер, 2008.
83. Макдоуел Д. Незаперечні свідчення. Історичні свідчення, факти, документи християнства. – К.: Вид-во Асоціації «Християнський Міст», 1994.
84. Мень А. История религии в 7-и томах. – М., 1991-1992.
85. Мень А. История религии: в поисках Пути, Истины и Жизни. Москва: Мирос, 1994.
86. Мень О. Син людський. – Л.: Свічадо, 2005.
87. Мессорі В. Гіпотези про Ісуса. – Львів: Свічадо, 1998.
88. Моррис А. Основания христианской веры / Аллен Моррис / Пер. с англ. – СПб.: Христианское общество «Библия для всех», 1996.
89. Нагаєвський І. Християнська наука. – Рим, 1990.
90. Напюрковський С. Ц. Як займатися теологією / Пер. з пол. К. Рассудіної. – К.: Ін-т. Реліг. Наук св. Томи Аквінського, 2010.
91. Наука и вера в диалоге. П. Тейяр де Шарден и П. Флоренский. – СПб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2007.
92. Николс Э. Контуры католического богословия / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библиейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2009.
93. О'Коллінз Д. Наука и вера. Враги или друзья? / Пер. с англ. Е. Терехина. – Черкасы: Коллоквиум, 2005.
94. О'Коллінз Д. Фундаментальная теология. – С.-П.: Изд-во Святого Креста, 1993.
95. О'Коллінз Д., Фаруджі Е. Малий теологічний словник. – ІваноФранківськ, 1997.
96. Папа Іван Павло II. Енцикліка „Fides et Ratio“ – „Віра і Розум“ // Віра і духовність – два крила людського духу / Збірн. Матеріалів наук. колоквиуму / Ред. кол.: А.М.Колодний (голов. ред.) та ін. – К.: Світ знань, 2001. – С. 3-102.
97. Паренте П. Богослов'я Христа. – Львів: Стрім, 1995.
98. Паренте П. Христологія. – Львів: Стрім, 1993.
99. Полкинхорн Д. Наука и богословие: Введение. – М.: ББИ св. Апостола Андрея, 1998.

100. Практичне релігієзнавство. Колективна монографія. За редакцією професорів А. Колодного і Л. Филипович. – Київ: Українська конфедерація журналістів та Українська асоціація релігієзнавців, 2012.
101. Рагнер К. Основание веры. Введение в христианское богословие / Пер. с нем. – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2006 Рагнер К., Форгрімлер Г. Короткий теологічний словник. – Львів, 1996.
102. Раз Д. Моральні засади свободи. – К.: Веселка, 2001.
103. Ратцингер И. (Бенедикт XVI). Вера - Истина - Толерантность. Христианство и мировые религии / Пер. с нем. (Серия «Диалог»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
104. Ратцингер Й. (Бенедикт XVI). Многообразие религий и единый завет / Пер. с нем. (Серия Диалог). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
105. Ратцингер Й. (Бенедикт XVI). Сущность и задачи богословия. Попыткаопределения в диспуте современности / Пер. с нем. (Серия «Диалог»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
106. Ратцінгер Й. Цінності в часі перемін. Долання майбутніх викликів / Пер. з нім. О. Конкевича. – Львів: Місіонер, 2006.
107. Рацінгер Й. Вступ до християнства. Лекції про Апостольський символ віри з новим вступним есеєм / Пер. з нім. О. Конкевича. – Л.: Місіонер, 2008.
108. Рацінгер Й. Сіль землі: Християнство й Католицька Церква в XXI столітті. Розмова Петера Зевальда з Йосифом Рацінгером / Пер. з нім. О. Конкевича. – Львів: Місіонер, 2007.
109. Реати Ф. Введение в нехристианские религии (с кратким обзором христианства). – Гатчина: СЦДБ, 2002.
110. Реати Ф. Есть ли Бог? Человек в поисках Бога. Введение в философскоебогословие. – Гатчина: СЦДБ, 2000.
111. Религии мира: история и современность. – М., 1982-1993.
112. Религии мира. Справочное издание „Белфакса“. - М., 1996.
113. Релігієзнавчий словник / За редакцією проф. А Колодного і Б. Лобовика. – К.: Четверта хвиля, 1996.
114. Роуэн У. О Христианском богословии / Уильямс Роуэн / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библейско-богословский институт св. апостола Андрея, 2004.
115. Сабол С. Католицтво і православ'я. – Львів: Слово Доброго Пастиря. – Ч. 1-2. – 1991.
116. Саган О.Н. Вселенське православ'я: суть, історія, сучасний стан. – К.: Світ знань, 2004.

117. Сало Т. Вера и жизнь / Тайсто Сало. – СПб:– Христианское общество «Библия для всех», 1997.
118. Св. Тома Аквінський. Компендіум теології / Пер. з латини В. Котусенката ін. – К.: Ін-т. Реліг. Наук св. Томи Аквінського, 2011.
119. Словник біблійного богослов'я. – Львів: Місіонер, 1996.
120. Современное католическое богословие. Хрестоматия / Под ред. Хейза М.А., Джирона Л. / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2007.
121. Социальные функции религии в условиях модернизации общества: ХХІвек: Материалы международной научно-практической конференции. – М.: ИД «АТИСО», 2011.
122. Стасяк С., Завіла Р. Основи догматичного богослов'я. – Л.: Місіонер, 1997.
123. Степовик Д. Візантологія. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2002.
124. Степовик Д. Релігії, культури і секти світу. – Івано-Франківськ: Вид-во ІФТА, 2002.
125. Стотт Д. Основания христианства / Джон Стотт / Пер. с англ. – М.: Христианская миссия «Триада», 1998.
126. Сутгнер Е.-К. Українське християнство на початку III-го тисячоліття: історичний досвід та еклезіологічні перспективи. – Львів: Свічадо, 2001.
127. Тайсен Г. Библийская вера в эволюционной перспективе / Пер. с нем. Е. Верещагина. – М.: ББИ св. апостола Андрея, 2009.
128. Тафт Р. Літургія як вияв церковної ідентичності // В пошуках ідентичності. Студійні дні в Ніредьгазі. – Львів: Свічадо, 1998. – С. 75-96.
129. Тулюк-Кульчицький Д. Державна етика. Католицька наука про державу. – Мюнхен: Логос. – 1966.
130. Уэйнрайт Д. Для нашего спасения. Два взгляда на миссию Христа / Джеффри Уэйнрайт / Пер. с англ. (Серия «Современное богословие»). – М.: Библийско-богословский институт св. апостола Андрея, 2004. – 243 с.
131. Уэллс Т. Цена за народ. Значение смерти Христа / Том Уэллс / Пер. С англ. – Минск: МФЦП, 2007. – 208 с.
132. Филипович Л. Етнологія релігії. – К., 2000.
133. Финли М., Мосли С. Действенная религия /Пер. с англ. / Марк Финли, Стивен Мосли. – Заокский: «Источник жизни», 2006. – 64 с.
134. Філософський енциклопедичний словник. – К.: Абрис, 2002.
135. Франц К. Бог Троичной любви / Курт Франц. – М.: Христианская Росси, 2009.
136. Харьковщенко Є. Релігієзнавство. Підручник. – К.: Наукова думка, 2007.

137. Харьковщенко Є. А. Софійність київського християнства. – К.: Наукова думка, 2003.
138. Хаффнер П. Тайна таинств / Пер. с англ.. – М.: ББИ св. Апостола Андрея, 2007.
139. Хома І. Нарис історії Вселенської Церкви. – Рим - Львів, 1995.
140. Чировський М. Введення до суспільно-господарської науки Церкви. – Львів: Свічадо, 1994.
141. Чікарькова М. Ю. Біблійний антропоцентризм та його роль у становленні європейської культури: Монографія. – К.: Видавничий дім Дмитра Бурого, 2010.
142. Шевченко Т. Соціальний католицизм: папські енцикліки XIX-XX століття (14 06 2011) // <http://www.religion.in.ua/main/history/10416-socialnijkaticizm-papski-encikliki-xix-xx-stolittya.html>.
143. Шенк Ричард. Бог в поисках человека. Вера и Богословие. – М.: Христианская Россия. – 2001.
144. Шеремета О. Папа Лев XIII і ренесанс Аквіната (13 11 2009) // <http://www.religion.in.ua/main/history/2442-papa-lev-xiii-i-renesans-akvinata.html>.
145. Яроцький П. Етноконфесійна самобутність і сакральна самоцінність східного обряду у київському християнстві: історичний екскурс і сучасні рефлексії // Київська традиція і східний обряд в Українському християнстві. – Київ – Тернопіль: Рада, 2004. – С. 25-32.
146. Яроцький П. Католицизм на українських землях // Історія релігій в Україні: У 10 т.– Т. 10: Релігія і церква років незалежності України. Київ – Дрогобич: Коло, 2003. – С. 165-187.
147. Яроцький П. Релігієзнавство: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2004.
148. Fries H. Fundamentaltheologie. – Gray& Verlag Stzria, 1985.
149. Handbuch der Dogmatik. – Bd.1-2. – Düsseldorf: Verlag Patmos, 2000.
150. <http://mykolaiv.info/statti-ta-naukovs-pratsi>.
151. Giovanni Paolo II. Profezia per l'Europa. – Roma: Piemme, 1999. – 1021 p.
152. Guardini R.. Der Herr. Betrachtung über die Person und das Leben Jesu Christi. – Würzburg, 111959.
153. Kardinal J. Ratzinger. Das neue Volk Gottes. Entwürfe zur Ekklesiologie. - Düsseldorf: Verlag Patmos, 1969.
154. Kern W., Niemann F.-J. Theologische Erkenntnislehre. – Düsseldorf: Patmos Verlag, 1981. – 190 S.
155. Küng H. Die Kirche. – Bd.1. – Freiburg, 1967.
156. Lexikon der Religionen. Phänomene. Geschichte. Ideen. – Freiburg: Herder, 1999.

157. Löser W. Volk Gottes // Lexikon der Katholischen Dogmatik. – Freiburg: Herder, 1987.
158. Mysterium des Gottesvolkes. – Einsiedeln, 1987.
159. Neufeld. K. H. Fundamentaltheologie. Jesus – Grund christlichen Glaubens. – Bd. 17.1. – Stuttgart: W. Kohlhammer Druckerei, 1992.
160. Ott L. Grundriss der Dogmatik. – Freiburg & Herder, 1981.
161. Patrik de Lobje. Die Soziallehre der Katholischen Kirche. – Brüssel, 1989.
162. Rahner K. Schriften zur Theologie. – Bd. 14. – Wien: Benziger Verlag, 1980.
163. Rahner K. Volk Gottes // Sacramentum Mundi. Theologisches Lexikon für die Praxis. – Bd. 4. – Freiburg, 1969.
164. Schuchert A. Kirchengeschichte. – Bd. 1-2. – Wien: Buchgemeinschaft der Katholiken Österreichs, 1958.